

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ПЕДАГОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ

КАФЕДРА ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор
з науково-методичної
та навчальної роботи

О. Б. Жильцов

« 11 » 09 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОДФ.02 ДИТЯЧА ЛІТЕРАТУРА ТА РОЗВИТОК МОВЛЕННЯ ДІТЕЙ
ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З МЕТОДИКОЮ

(повна назва навчальної дисципліни за навчальним планом)

для студентів

спеціальності 012 Дошкільна освіта
(шифр і назва спеціальності)

освітнього рівня першого (бакалаврського)
(назва освітнього рівня, ОКР)

освітньої програми 012.00.01 Дошкільна освіта
(шифр і назва освітньої програми)

спеціалізації Іноземна мова
(назва спеціалізації)

Київ-2019

Розробник:

Товкач І. Є., кандидат психологічних наук, старший викладач кафедри дошкільної освіти

Викладач:

Товкач І. Є., кандидат психологічних наук, старший викладач кафедри дошкільної освіти

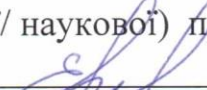
Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри дошкільної освіти

Протокол від 05.09.2019 р. № 2

Завідувач кафедри Г.В. Беленька

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої (професійної/ наукової) програми (керівником проектної групи) _____
(назва освітньої програми)

05.09.2019 р.

Гарант освітньої (професійної/ наукової) програми
(керівник проектної групи) (О.А. Половіна)

Робочу програму перевірено

06.09.2019 р

Заступник директора М.А. Машовець

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» __20__ р. протокол № __

(підпис) (ПБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» __20__ р. протокол № __

(підпис) (ПБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» __20__ р. протокол № __

(підпис) (ПБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» __20__ р. протокол № __

(підпис) (ПБ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання			
	денна		заочна	
Вид дисципліни	Обов'язкова			
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська			
Загальний обсяг кредитів/ годин	5 / 150			
Курс	3		3	
Семестр	5	6	5	6
Кількість змістових модулів з розподілом:	2	2	2	2
Обсяг кредитів	2	3	2	3
Обсяг годин, в тому числі:	60	60	60	60
Аудиторні	28	42	8	12
Модульний контроль	4	6	-	-
Семестровий контроль	-		-	
Самостійна робота	28	12	52	48
Форма семестрового контролю	-	Іспит-30	-	Іспит-30

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу - формування професійної компетентності майбутніх фахівців в галузі дошкільної освіти, що ґрунтується на вивченні теоретико-методологічних основ дошкільної лінгводидактики, художньо-мовленнєвої діяльності, методики розвитку мовлення дітей раннього і дошкільного віку в умовах закладу дошкільної освіти та сім'ї.

Основними завданнями курсу «Дитяча література та мовлення дітей дошкільного віку з методикою» є:

-формування у студентів умінь щодо розвитку в дітей раннього і дошкільного віку базових якостей особистості в різних видах діяльності: художньо-мовленнєвій, мовленнєво-ігровій та інших;

-здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку мовлення як засобу спілкування і взаємодії з однолітками і дорослими;

-формування умінь здійснювати педагогічний супровід мовленнєвої, художньо-мовленнєвої, мовленнєво-ігрової діяльності дітей дошкільного віку, доцільно використовуючи педагогічні методи і прийоми;

-стимулювання здатності до саморозвитку, прояву індивідуальності та постійного фахового зростання;

-формування готовності майбутніх фахівців дошкільної освіти до інноваційної професійної діяльності.

Завдання навчальної дисципліни передбачають формування наступних компетентностей:

Інтегральна компетентність – здатність самостійно та комплексно розв’язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі розвитку, навчання і виховання дітей раннього та дошкільного віку із застосуванням теорії та методики дошкільної освіти в типових і невизначених умовах системи дошкільної освіти.

ФК-1. Здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку базових якостей особистості.

ФК-2. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку первинних уявлень про довкілля, розвитку свідомості.

ФК-3. Здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку мовлення як засобу спілкування і взаємодії з однолітками і дорослими.

ФК 7. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку естетичного ставлення до довкілля, емоційного сприймання і переживання творів мистецтва; здатність до формування у дітей раннього і дошкільного віку елементарних уявлень про різні види мистецтва і засоби художньої виразності (слово, звуки, фарби тощо).

ФК 8. Здатність до організації різних видів діяльності дітей раннього і дошкільного віку на засадах інтеграції.

3. Результати навчання за дисципліною

ПРН – 2. Аналізувати явища з розвитку, навчання і виховання дітей раннього, дошкільного віку з використанням базових психологічних і педагогічних понять і категорій; розуміти природу і знати вікові особливості дітей з різними рівнями розвитку в нормі, особливості розвитку обдарованих дітей, індивідуальні відмінності дітей з особливими потребами.

ПРН -3. Розуміти і визначати особливості провідної – ігрової та інших видів діяльності дітей дошкільного віку, способи їх використання у розвитку дітей раннього і дошкільного віку.

ПРН – 7. Будувати цілісний освітній процес з урахуванням основних Закономірностей його перебігу, здійснювати управління його якістю; володіти вміннями, необхідними для реалізації БКДО та чинних освітніх програм; визначати завдання і зміст різних видів діяльності дітей раннього і дошкільного віку на основі програм дошкільної освіти.

ПРН-13. Впроваджувати інноваційні педагогічні технології виховання і навчання в освітній процес ЗДО.

Програма дисципліни «Дитяча література та мовлення дітей дошкільного віку з методикою» спрямована на якісну підготовку фахівця дошкільної освіти, здатного на науково-методичне осмислення педагогічних процесів в сучасній освіті.

Кількість годин, відведених навчальним планом на вивчення дисципліни становить 150 годин (3 курс). З них: 16 год. – лекції, 16 год. – семінарські заняття, 38 год. – практичні заняття, 40 год. – самостійна робота, модульний контроль – 10 год., іспит (3 курс 6 семестр).

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання (3-й курс 4-й-5-й семестри)

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт						
		Аудиторна					Самостійна	
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні		
Змістовий модуль 1. Методологічні засади та історичний огляд становлення і розвитку дошкільної лінгводидактики. Завдання, зміст, засоби, форми, методи і прийоми розвитку мовлення дітей раннього і дошкільного віку (3 курс 5 семестр)								
Тема 1.1. Методологічні засади дошкільної лінгводидактики. Ключові поняття	4	2					2	
Тема 1.2. Історичний огляд становлення і розвитку дошкільної лінгводидактики. Закономірності і принципи розвитку мовлення дітей раннього та дошкільного віку. Мета та завдання розвитку мовлення дітей	10		2	2			6	

Тема 1.3.Завдання, зміст, форми, методи і прийоми розвитку мовлення дітей раннього і дошкільного віку. Огляд сучасних програм організації мовленнєвої роботи з дітьми раннього і дошкільного віку.	10		2	4			4	
Індивідуальні особливості дітей дошкільного віку в мовленнєвій діяльності	4			2			2	
Модульний контроль 1.	2							2
Разом	30	2	4	8	-		14	2
Змістовий модуль 2.								
Методика організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей раннього і дошкільного віку(3 курс 5 семестр)								
Тема 2.1. Сутність і характеристика художньо-мовленнєвої діяльності. Функції художньої літератури. Завдання, зміст, методи і прийоми роботи з художньою літературою. Прояви мовленнєвої творчості дітей. Ключові поняття	6	2		2			2	
Тема 2.2. Форми організації художньо-мовленнєвої діяльності. Методика роботи з казкою.	12	2		2			6	
Тема 2.3. Методика роботи з поетичними творами. Аналіз літературних творів для дітей раннього і дошкільного віку. Куточок книги	10		2	4			6	
Модульний контроль 2.	2							2
Разом	30	4	2	8			14	2
Разом за 5 семестр	60	6	6	16			28	4

Змістовий модуль 3.

Методика розвитку мовлення дітей раннього і молодшого дошкільного віку в інтегрованому просторі різних видів дитячої діяльності (3 курс 6 семестр)

Тема 3.1. Становлення мовлення дітей від народження до року життя. Характеристика мовлення і методика розвитку мовлення дітей другого-третього року життя	8	2		4			2	
Тема 3.2. Характеристика мовлення і методика розвитку мовлення дітей молодшого дошкільного віку	10	2	2	4			2	
Тема 3.3. Реалізація принципу інтеграції в методиці. Методика читання і розповідання дітям творів художньої літератури. Аналіз художніх творів для малят. Мовленнєві ігри за змістом творів художньої літератури	10		2	4			4	
Модульний контроль 3.	2							2
Разом	30	4	4	12			8	2

Змістовий модуль 4.

Методика розвитку мовлення дітей п'ятого-шостого років життя в інтегрованому просторі різних видів дитячої діяльності (3 курс 6-й семестр)

Тема 4.1. Характеристика мовлення дітей п'ятого-шостого років життя. Методика виховання звукової культури мовлення, розвитку словника та формування	8	2	2	4			1	
---	---	---	---	---	--	--	---	--

граматичної правильності мовлення дітей зазначеного віку								
тема 4.2. Методика розвитку діалогічного мовлення дітей п'ятого-шостого років життя. Проведення бесід і полілогів. Етичні бесіди з дітьми дошкільного віку	8	2	2	2			1	
тема 4.3. Методика розвитку монологічного мовлення дітей п'ятого-шостого років життя. Різні типи дитячих розповідей: на основі сприймання, по пам'яті, за уявою. Переказування літературних творів дітьми старшого дошкільного віку. Аналіз літературних творів для дошкільників. Особливості театральномовленнєвої діяльності з дітьми дошкільного віку. Ігри-драматизації та інсценізації за змістом літературних творів	12	2	2	4			2	
Модульний контроль 4-5	4							4
Разом	30	6	6	10			4	4
Разом за 6 семестр	90	10	10	22			12	6
Усього за курс	120+ 30 іспит	16	16	38			40	10

Тематичний план для **заочної** форми навчання
(3-й курс 5-й-6-й семестри)

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					Самостійна	
		Аудиторна						
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні		
Змістовий модуль 1.								
Методологічні засади дошкільної лінгводидактики. Завдання, зміст, засоби, форми, методи і прийоми розвитку мовлення дітей раннього і дошкільного віку (3 курс 5 семестр)								
Тема 1.1. Методологічні засади дошкільної лінгводидактики. Ключові поняття. Завдання, зміст, форми, методи і прийоми розвитку мовлення дітей раннього і дошкільного віку.	12	2					10	
Тема 1.2. Огляд сучасних програм організації мовленнєвої роботи з дітьми раннього і дошкільного віку	18			2			16	
Разом	30	2		2			26	

Змістовий модуль 2.								
Художньо-мовленнєва діяльність дітей раннього і дошкільного віку (3 курс 5 семестр)								
Тема 2.1. Сутність і характеристика художньо-мовленнєвої діяльності. Види та форми її організації. Завдання, зміст, методи і прийоми роботи з літературою. Методика	15		2				13	

роботи з казкою. Етичні бесіди з дітьми. Куточок книги								
Тема 2.2. Аналіз літературних творів для дітей. Мовленнєві ігри за змістом літературних творів для дітей раннього і дошкільного віку	15			2			13	
Разом	30		2	2			26	
Усього за 5 семестр	60	2	2	4			52	
Змістовий модуль 3. Методика розвитку мовлення дітей раннього і молодшого дошкільного віку в інтегрованому просторі різних видів діяльності (3 курс 6 семестр)								
Тема 3.1. Становлення мовлення дітей від народження до року. Характеристика мовлення і методика розвитку мовлення дітей раннього та молодшого дошкільного віку	16	2		2			12	
Тема 3.2. Художньо-мовленнєва діяльність у ранньому та молодшому дошкільному віці. Аналіз художніх творів для малят. Мовленнєві ігри за змістом літературних творів для малят	14			2			12	
Разом	30	2		4			24	

Змістовий модуль 4. Методика розвитку мовлення дітей п'ятого-шостого років життя в інтегрованому просторі різних видів діяльності (3 курс 6 семестр)								
Тема 4.1. Характеристика	16		2	2			12	

мовлення дітей п'ятого-шостого року життя. Методика виховання звукової культури мовлення, розвитку словника, формування граматичної правильності й розвитку зв'язного мовлення дітей зазначеного віку							
Тема 4.2. Переказування літературних творів дітьми. Аналіз художніх творів для дітей п'ятого року життя. Мовленнєві ігри з дітьми за змістом літературних творів для старших дошкільників	14			2			12
Разом	30		2	4			24
Усього за 6 семестр	60	2	2	8			48
Усього за курс	120+30 іспит	4	4	12			100

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Методологічні засади та історичний огляд становлення і розвитку дошкільної лінгводидактики. Завдання, зміст, засоби, форми, методи і прийоми розвитку мовлення дітей дошкільного віку (3 курс 5 семестр)

Лекція 1.

Методологічні засади дошкільної лінгводидактики. Ключові поняття. Завдання, зміст, засоби, форми, методи і прийоми розвитку мовлення дітей (2 год.)

Дошкільна лінгводидактика: Теорія і методика навчання дітей рідної мови як наука. Об'єкт, предмет, зміст, завдання дошкільної лінгводидактики як навчальної дисципліни.

Мовлення в контексті дитячого розвитку.

Зв'язок дошкільної лінгводидактики з іншими науками, їх внесок у науку про навчання дітей раннього і дошкільного віку рідної мови.

Наукові засади дошкільної лінгводидактики. *Методологічні* засади (мова як суспільне явище, суспільний характер походження мови, мова – засіб спілкування, взаємозв'язок мови й мислення).

Методи наукового дослідження в методиці: спостереження, бесіди, психолого-педагогічний експеримент, діагностичні методики.

Закономірності та принципи мовленнєвого розвитку дітей на етапі дошкільного дитинства.

Мова як суспільне явище, суспільний характер походження мови; мова як засіб спілкування; взаємозв'язок мови й мислення; слова й поняття.

Роль чуттєвого досвіду в розвитку мовлення. Мовленнєва діяльність (Б. Баєв, І. Бодуен де Куртене, І. Зимняя, О. Леонтьєв, І. Синиця, Ф. де Соссюр та ін.) та її характеристика. Формування мовленнєвих навичок і умінь у дошкільників (А. Богуш, Н. Гавриш, Л. Калмикова, К. Крутій, Ф. Сохін, В. Яшина та ін.). Розвивальний потенціал мовленнєвого середовища дошкільного закладу і родини (А. Богуш, Н. Гавриш, Т. Піроженко та ін.).

Мовлення вихователя – чинник розвитку культури мовлення дитини.

Мовна й мовленнєва компетенція. Проблема формування мовленнєвої компетенції в державних документах.

Мета і завдання закладу дошкільної освіти з зазначеної проблеми та ін. Форми, методи та прийоми : розглядання іграшки, предмета, картинки тощо, дидактичні ігри та вправи, етичні бесіди, читання й розповідання, переказування літературних творів та ін..

Розвивальне середовище.

Ключові поняття теми: лінгводидактика, об'єкт, предмет, зміст, завдання, методика, теорія, мова, мовлення, текст, функції мови і мовлення, культура мовлення, закономірність, дитина, чуття мови, принципи навчання мови, розвитку мовлення: загальнодидактичні, методичні (загальні методичні принципи, часткові методичні принципи, спеціальні); мовна й мовленнєва компетенція, компетентність; завдання, зміст, засоби, форми, методи, прийоми тощо.

Рекомендована література

Основна: 1-4.

Додаткова: 1-2.

Семінарське заняття 1.

Історичний огляд становлення і розвитку дошкільної лінгводидактики (2 год.)

План заняття

Зміст та форми опрацювання навчального матеріалу:

І. Теоретична частина. Питання для обговорення.

1. Історичні етапи становлення педагогічних систем мовленнєвого розвитку. Вчення К. Ушинського про рідну мову. Є. Тихеева та С. Русова – фундатори дошкільної лінгводидактики. Внесок І. Срезневського, І. Огієнка, в розвиток української дошкільної лінгводидактики.

Підгрупова робота: внесок видатних особистостей в розвиток дошкільної лінгводидактики за алгоритмом:

2. Витоки дошкільної лінгводидактики в працях зарубіжних вчених (Я.-А. Коменський, Ж.-Ж. Руссо, Дж. Локк, І. Песталоцці, Ф. Фребель, М. Монтессорі та ін.).

3. Погляди Б. Грінченка про рідну мову та школу.

3. Лінгводидактичні погляди В. Сухомлинського.

4. Сучасні дослідження проблем дошкільної лінгводидактики в Україні (А. Богуш, Н. Гавриш, К. Крутій, Л. Калмикова, І. Луценко, Т. Піроженко та ін.).

II. Практична частина.

Виставка книг науковців. Аналітичний огляд та систематизація літературних джерел.

Рекомендована література

Основна: 1-4.

Додаткова: 1-2.

Семінарське заняття 2.

Завдання, зміст, засоби, форми, методи і прийоми розвитку мовлення дітей раннього і дошкільного віку (2 год.)

План заняття

Зміст і форми опрацювання навчального матеріалу:

1. Закономірності і принципи розвитку мовлення дітей раннього та дошкільного віку.

2. Мета та завдання розвитку мовлення дітей раннього і дошкільного віку. Засоби розвитку мовлення дітей.

3. Форми організації навчання мови та розвитку мовлення дітей в ЗДО. *Тренінгові вправи з апробування різних форм організації мовленнєвої діяльності: індивідуальної, парної, підгрупової, командної, фронтальної.*

4. Методи та прийоми розвитку мовлення дітей раннього і дошкільного віку. *Заповнення таблиці.*

II. Практична частина.

5. *Прослуховування аудіо-відео записів фрагментів форм роботи з дітьми. Аналіз мовлення вихователів та дітей у відповідності до вимог.*

Самостійно опрацювати питання: Вплив мовлення вихователя на мовленнєвий розвиток дітей. Вимоги до мовлення вихователя. Вимоги до мовлення дітей.

III. Рефлексія.

Рекомендована література

Основна: 1-4.

Додаткова: 1, 5.

Практичне заняття 1.

Закономірності і принципи розвитку мовлення дітей раннього та дошкільного віку. Огляд змісту і освітніх завдань сучасних програм організації мовленнєвої роботи з дітьми раннього віку (2 год.)

План заняття

Зміст і форми опрацювання навчального матеріалу:

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

1. Мова. Мовлення дитини.
2. Закономірності і принципи розвитку мовлення дітей раннього та дошкільного віку.
3. Реалізація принципу інтеграції в методиці розвитку мовлення дітей.
4. Мета та завдання розвитку мовлення дітей раннього віку.

II. Практична частина.

3. Огляд та порівняльний аналіз змісту і освітніх завдань сучасних програм організації мовленнєвої роботи з дітьми раннього віку (*Заповнення таблиці*).

III. Рефлексія.

Рекомендована література

Основна: 1-4.

Додаткова: 1, 5.

Практичне заняття 2.

Базовий компонент дошкільної освіти щодо виховання мовної особистості. Огляд сучасних програм організації мовленнєвої роботи з дітьми дошкільного віку (2 год.)

План заняття

Зміст і форми опрацювання навчального матеріалу:

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

1. Зміст і базисні характеристики мовленнєвої діяльності дітей у Базовому компоненті дошкільної освіти (2012 р.): освітня лінія «Мовлення дитини». *Робота в підгрупах за словниками (термінологічні завдання), з текстами БКДО в аспекті організації навчально-мовленнєвої діяльності дітей в умовах закладу дошкільної освіти та сім'ї.*

2. Мета та завдання розвитку мовлення дітей дошкільного віку. Зміст і базисні характеристики мовленнєвої діяльності дітей зазначеного віку в чинних програмах.

II. Практична частина.

3. Огляд та порівняльний аналіз змісту і освітніх завдань сучасних програм організації мовленнєвої роботи з дітьми дошкільного віку (*Заповнення таблиці*).

III. Рефлексія.

Рекомендована література

Основна: 1-4.

Додаткова: 1, 5.

Практичне заняття 3.

Форми, методи і прийоми розвитку мовлення дітей раннього і дошкільного віку (2 год.)

План заняття

Зміст і форми опрацювання навчального матеріалу:

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

1. Форми організації розвитку мовлення дітей раннього і дошкільного віку в закладах дошкільної освіти. *Тренінгові вправи з апробування різних форм організації мовленнєвої діяльності: індивідуальної, парної, підгрупової, командної, фронтальної.*

2. Методи та прийоми навчання дітей дошкільного віку рідної мови, розвитку мовлення, виховання мовленнєвої культури. *Заповнення таблиці (Робота в підгрупах).*

II. Практична частина.

3. *Перегляд відеозапису фрагментів діяльності педагога і дітей з подальшим аналізом методів і прийомів розвитку мовлення дітей раннього і дошкільного віку.*

III. Рефлексія.

Рекомендована література

Основна: 1-4.

Додаткова: 1, 5.

Практичне заняття 4.

Індивідуальні особливості дітей дошкільного віку в мовленнєвій діяльності (2 год.).

План заняття

Зміст і форми опрацювання навчального матеріалу:

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

1. Поняття індивідуальності, індивідуальні особливості.

2. Характеристика мовлення дітей дошкільного віку різної статі. *Заповнення таблиці.*

3. Мета і завдання розвитку мовлення дітей різної статі. Засоби розвитку мовлення дітей. Форми організації роботи з розвитку мовлення дітей в закладах дошкільної освіти. *Тренінгові вправи з апробування різних форм організації мовленнєвої діяльності: індивідуальної, парної, підгрупової.*

4. Умови індивідуалізації в мовленнєвій, художньо-мовленнєвій, художньо-продуктивній (літературній), ігровій діяльності дітей дошкільного віку в умовах закладу дошкільної освіти та родини. *Робота в підгрупах за словниками (термінологічні завдання), з текстами чинних програм та БКДО в аспекті організації навчально-мовленнєвої діяльності дітей в умовах ЗДО і сім'ї.*

II. Практична частина.

5. *Аналіз і обговорення відео та аудіо записів мовлення дітей різного віку та статі. Виявлення їх індивідуальних особливостей.*

III. Рефлексія.

Рекомендована література

Основна: 1-5.

Додаткова: 1-8.

Змістовий модуль 2.

Методика організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей раннього і дошкільного віку(3 курс 5 семестр)

Лекція 2.

Сутність і характеристика художньо-мовленнєвої діяльності. Види художньої діяльності. Завдання, зміст, методи і прийоми роботи з художньою літературою. Функції художньої літератури. Прояви мовленнєвої творчості дітей (2 год.)

Діяльність як цілеспрямована активність, види діяльності. Художній образ, художньо-мовленнєва діяльність, її складові, структура. Театрально-мовленнєва, образотворчо-мовленнєва, музично-мовленнєва, літературно-мовленнєва діяльність. Функції художньої літератури: інформаційно-освітня, виховна, національно-духовна, історична, культурноносна, естетична, розважальна тощо. Літературне мистецтво, театральне, кіномистецтво (В. Кандинський, Л. Левчук, О. Оніщенко).

Види художньої діяльності: *художньо-естетичне сприймання тексту; художня комунікація*, тобто розмова вихователя з дітьми на основі прочитаного раніше твору; *словесна творчість дітей*

Поняття інтеграції в дошкільній освіті. Інтегративна функція літературного мистецтва.

Інтеграція в ознайомленні дітей з творами художньої літератури.

Базовий компонент дошкільної освіти про ознайомлення дітей з художньою літературою. Характеристика чинних програм щодо організації художньо-мовленнєвої діяльності з дошкільниками.

Технології «Художнє слово і дитяче мовлення» Н. Гавриш, «Радість розвитку» Т. Піроженко та ін.

Ключові поняття теми: активність, діяльність, діяльнісний підхід, види діяльності, художній образ, художня література, інтеграція, художньо-мовленнєва діяльність, структура, функції, тощо.

Рекомендована література

Базова: 1-5.

Додаткова: 1-8.

Практичне заняття 5.

Завдання, зміст, методи і прийоми роботи з художньою літературою в умовах ЗДО та сім'ї. Розвиток творчих здібностей дітей (2 год.)

План заняття

Зміст і форми опрацювання навчального матеріалу:

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

1. Художня література. Зміст і базисні характеристики художньо-мовленнєвої діяльності дітей у Базовому компоненті дошкільної освіти (2012 р.) та чинних програмах. *Робота в підгрупах за словниками (термінологічні завдання), з текстами чинних програм та БКДО в аспекті організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей в умовах ДНЗ та сім'ї.*

2. Методи та прийоми ознайомлення дітей раннього і дошкільного віку з художньою літературою. *Заповнення таблиці.*

3. Поняття інтеграції в дошкільній освіті. Інтеграція в роботі з художньою літературою.

II. Практична частина.

Формування навичок критичного мислення під час аналізу технологій (Н. Гавриш «Художнє слово і дитяче мовлення»; «Радість розвитку» Т. Піроженко та ін.) для розвитку творчих здібностей дітей дошкільного віку.

Самостійно опрацювати питання: Вплив прикладу роботи з книгою дорослого на мовленнєвий розвиток дітей.

III. Рефлексія.

Рекомендована література

Основна: 1- 4.

Додаткова: 1-8.

Лекція 3.

Форми організації художньо-мовленнєвої діяльності. Завдання, зміст, методи і прийоми роботи з художньою літературою. Методика ознайомлення дітей з малими фольклорними жанрами, роботи з казкою. Куточок книги (2 год.)

Завдання, зміст, форми, методи і прийоми роботи з художньою літературою в умовах закладу дошкільної освіти і сім'ї.

Форми роботи з художньою літературою. Заняття з художньо-мовленнєвої діяльності. Їх види та типи в роботі з дітьми раннього та дошкільного віку. Методика ознайомлення дітей з малими фольклорними жанрами. Вимоги до організації куточка книги в ЗДО.

Ключові поняття теми: художня література, діти, форми, заняття, види, типи, малі фольклорні жанри, куточок книги тощо.

Рекомендована література

Базова: 1-5.

Додаткова: 1-8.

Практичне заняття 6.

Форми організації художньо-мовленнєвої діяльності. Методика роботи з казкою в ЗДО та сім'ї (2 год.)

План заняття

Зміст і форми опрацювання навчального матеріалу:

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

1.Форми організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей в дошкільних навчальних закладах.

2. Методика роботи з казкою. *Заповнення таблиці.*

II. Практична частина.

3. *Тренінгові вправи з апробування різних форм організації мовленнєвої діяльності: індивідуальної, парної, підгрупової, командної, фронтальної.*

3. Вправляння у методах та прийомах роботи з казкою в ЗДО (*робота в парах, групова, фронтальна*).

4. Робота з казкою в умовах сім'ї (*Підгрупова робота*).

III. Рефлексія.

Рекомендована література

Основна: 1-5.

Додаткова: 1-8.

Семінарське заняття 3.

Методика роботи з поетичними творами в ЗДО та сім'ї (2 год.)

План заняття

Зміст і форми опрацювання навчального матеріалу:

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

1. Сутність поетичного слова (вірші, утішки, байки).

2. Особливості сприймання дітьми раннього і дошкільного віку поетичних творів.

3. Завдання і зміст роботи з поетичними творами в умовах ЗДО та сім'ї.
Підгрупова робота.

4. Методика заучування віршів з дітьми раннього і дошкільного віку.

II. Практична частина.

5. Вправляння у методах та прийомах роботи над поетичними творами (народними й авторськими: (Г. Бойко, П. Воронька, Л. Вознюк, А. Камінчук, Т. Коломієць, П. Короля, І. Малковича, К. Перелісної І. Січовика та ін.) з дітьми раннього і дошкільного віку *Тренінгові вправи з апробування різних форм організації мовленнєвої діяльності: індивідуальної, парної, підгрупової, командної, фронтальної.*

III. Рефлексія.

Рекомендована література

Основна: 1-5.

Додаткова: 1-8.

Практичне заняття 7.

Аналіз літературних творів для дітей раннього віку. Куточок книги в умовах сім'ї (2 год.)

План заняття

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

1. Жанри художньої літератури. Зміст і завдання з ознайомлення з творами художньої літератури в закладах дошкільної освіти (*Робота парами та в підгрупах з текстами чинних програм в аспекті організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей в умовах ЗДО та сім'ї*).

2. Методи та прийоми роботи з поетичними творами з дітьми раннього віку. *Заповнення таблиці.*

II. Практична частина.

3. Аналіз літературних творів для дітей раннього віку (*Робота парами та в підгрупах*).

4. Робота в куточку книги. *Робота в підгрупах*: виготовлення проекту «Місце книги у моїй майбутній сім'ї».

III. Рефлексія.

Рекомендована література

Основна: 1-4.

Додаткова: 1, 5-6.

Практичне заняття 8.

Аналіз літературних творів для дітей дошкільного віку. Куточок книги в закладі дошкільної освіти (2 год.)

План заняття

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

1. Жанри художньої літератури. Зміст і базисні характеристики художньо-мовленнєвої діяльності дітей у Базовому компоненті дошкільної освіти (2012 р.) та сучасних програмах. *Робота в підгрупах за словниками (термінологічні завдання), з текстами чинних програм та БКДО в аспекті організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей в умовах ДНЗ та сім'ї.*

2. Методи та прийоми роботи з поетичними творами з дітьми дошкільного віку. *Заповнення таблиці.*

II. Практична частина.

3. Аналіз літературних творів для дітей дошкільного віку. *Робота парами та в підгрупах.*

4. Свята і розваги в ЗДО. Їх різновиди.

5. Робота в куточку книги. *Робота в підгрупах*: виготовлення проекту «Місце книги у майбутньому ЗДО».

III. Рефлексія.

Рекомендована література

Основна: 1-4.

Додаткова: 1-8.

Змістовий модуль 3.

Методика розвитку мовлення дітей раннього і дошкільного віку в інтегрованому просторі різних видів дитячої діяльності (3 курс 6 семестр)

Лекція 4.

Становлення мовлення дітей від народження до року життя.

Характеристика мовлення і методика розвитку мовлення дітей другого року життя (2 год.)

Необхідність свідомого батьківства, спілкування майбутніх батьків у перинатальному періоді. Значення мови в розвитку дітей раннього віку.

Необхідність цілеспрямованого керівництва розвитком мовлення дітей з боку дорослих.

Становлення мовленнєвої діяльності на першому році життя. Особливості підготовчого періоду; розвиток голосових реакцій, наслідування звуків мови і слів. Розвиток розуміння мовлення оточуючих, поява у дитини перших усвідомлених слів.

Зміст і завдання розвитку мовлення дітей першого року життя. Необхідність спілкування з дитиною. Методи та прийоми роботи з розвитку мовлення малят. Прийоми організації індивідуальних і групових ігор-занять. Використання картинки й художньої літератури в роботі з дітьми 1-го року життя.

Базисна характеристика розвитку мовлення дітей другого року життя. Спілкування як важлива умова розвитку активного мовлення дітей.

Зміст, завдання, форми, методи та прийоми роботи розвитку мовлення у дітей другого року життя.

Використання іграшки, картинки та творів художньої літератури в роботі з дітьми раннього віку.

Розвиток мовлення дітей раннього віку в сім'ї.

Ключові поняття теми: передумови мовного розвитку: голосові реакції; підготовчий період: слухове, зорове зосередження; крик, гукання, гулення, белькіт, наслідування; розуміння мовлення, усвідомлені слова, ігри-заняття, дидактичні ігри, розігрування утішок, розповіді-бесіди, інсценовані покази.

Рекомендована література

Основна: 1-4.

Додаткова: 5-6.

Практичне заняття 9.

Становлення мовлення дітей від народження до року життя (2 год.)

План заняття

Зміст і форми опрацювання навчального матеріалу:

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

1. Загальна характеристика передмовного періоду дітей першого року життя. *Заповнення таблиці.*

2. Зміст і завдання розвитку мовлення дітей першого року життя. *Робота в підгрупах з текстами чинних програм.*

3. Специфіка організації мовленнєвої роботи з дітьми першого року життя. Характеристика форм, методів і прийомів.

II. Практична частина.

4. *Імітація фрагментів форм роботи з дітьми. Представлення та характеристика засобів навчання, виготовлення дидактичних посібників.*

Вивчення досвіду розвитку мовлення дітей першого року життя в сім'ї.

III. Рефлексія.

Рекомендована література

Основна: 1-4.

Додаткова: 5.

Практичне заняття 10.

Методика розвитку мовлення дітей другого-третього років життя (2 год.)

План заняття

Зміст і форми опрацювання навчального матеріалу:

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

1. Загальна характеристика мовленнєвого розвитку дітей другого року життя. *Заповнення таблиці.*

2. Зміст і завдання розвитку мовлення дітей другого року життя. *Робота в підгрупах з текстами чинних програм.*

3. Специфіка організації мовленнєвої роботи з дітьми другого року життя. Характеристика форм, методів і прийомів.

II. Практична частина.

4. *Імітація фрагментів форм роботи з дітьми. Представлення та характеристика засобів навчання, виготовлення дидактичних посібників.*

5. Вивчення досвіду розвитку мовлення дітей другого року життя в сім'ї.

III. Рефлексія.

Рекомендована література

Основна: 1-4.

Додаткова: 5.

Лекція 5.

Характеристика мовлення і методика розвитку мовлення дітей молодшого дошкільного віку (2 год.)

Особливості організації освітнього процесу в закладах дошкільної освіти на засадах інтеграції: від теорії до практики.

Загальна характеристика мовлення дітей молодшого дошкільного віку: звукова культура мовлення, словник (активний, пасивний), граматична правильність мовлення, його зв'язність та ін.

Завдання і зміст роботи з розвитку мовлення дітей молодшого дошкільного віку.

Характеристика форм, методів і прийомів розвитку мовлення і ознайомлення дітей з довкіллям.

Ключові поняття теми: звукова культура (компоненти звукової культури мовлення, фонема, звук, завдання виховання звукової культури мовлення, методи, прийоми роботи над звуковою культурою мовлення дошкільника: чистомовки, скоромовки, розповіді зі звуконаслідуванням, артикуляційні вправи, словник, безпосередні та опосередковані методи ознайомлення з навколишнім у словниковій роботі, дидактична гра та ін.; граматики, формування граматичної правильності мовлення, граматичні помилки, словотворення, методи і прийоми з формування граматичної правильності мовлення.

Рекомендована література

Основна: 1-4.

Додаткова: 1, 5-6.

Семінарське заняття 4.

Характеристика мовлення і методика розвитку мовлення дітей молодшого дошкільного віку (2 год.)

План заняття

Зміст і форми опрацювання навчального матеріалу:

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

1. Особливості організації освітнього процесу в закладах дошкільної освіти на засадах інтеграції: від теорії до практики.

2. Загальна характеристика мовлення дітей молодшого дошкільного віку: звукова культура мовлення, словник, граматична правильність, зв'язність мовлення (*Заповнення таблиці*).

3. Завдання і зміст роботи. *Робота в підгрупах з текстами чинних програм в аспекті мовленнєвої діяльності дітей зазначеного віку.*

4. Характеристика форм, методів і прийомів розвитку мовлення і ознайомлення дітей з художньою літературою. *Заповнення таблиці.*

II. Практична частина.

4. Специфіка організації мовленнєвої роботи з дітьми четвертого року життя. Характеристика методів і прийомів. *Імітація фрагментів форм роботи з дітьми.*

III. Рефлексія.

Рекомендована література

Основна: 1-4.

Додаткова: 1, 5.

Практичне 11.

Методика розвитку словника та формування граматичної правильності мовлення дітей молодшого дошкільного віку (2 год.)

План заняття

Зміст та форми опрацювання навчального матеріалу:

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

1. Особливості, завдання розвитку словника у дітей молодшого дошкільного віку. *Заповнення таблиці.*

2. Методи та прийоми роботи з розвитку словника у дошкільників.

3. Становлення граматичної будови мовлення у дітей молодшого дошкільного віку. Характеристика мовленнєвих періодів. Дитяче словотворення. Шляхи формування граматичної правильності мовлення у дітей. Виправлення граматичних помилок дітей. *Заповнення таблиці.*

4. Методи та прийоми роботи з формування граматичної правильності мовлення у дітей молодшого дошкільного віку.

Перегляд відеозапису фрагментів мовленнєвої діяльності з подальшим аналізом методів і прийомів.

II. Практична частина.

Вправляння в прийомах формування граматичної правильності мовлення

дітей дошкільного віку. Мовленнєві ігри та вправи.

III. Рефлексія.

Рекомендована література

Основна: 1-4.

Додаткова: 1,5.

Практичне 12.

Методика розвитку зв'язного мовлення дітей молодшого дошкільного віку (2 год.)

План заняття

Зміст та форми опрацювання навчального матеріалу:

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

1. Особливості розвитку зв'язного мовлення у дітей молодшого дошкільного віку.

2. Розмови з дітьми у різних видах діяльності.

3. Навчання дітей молодшого дошкільного віку переказу казок (народних й авторських). *Перегляд відеозапису фрагментів мовленнєвої діяльності з подальшим аналізом методів і прийомів.*

II. Практична частина.

4. Добір мовленнєвих ігор з дітьми молодшого дошкільного віку за змістом літературних творів (*модельовання фрагментів ігор*).

Самостійно опрацювати питання: Робота з ілюстраціями до книжок.

III. Рефлексія.

Рекомендована література

Основна: 1-5.

Додаткова: 1-6.

Семінарське заняття 5.

Тема. Реалізація принципу інтеграції в методиці розвитку мовлення дітей молодшого дошкільного віку 2 год.)

План заняття

Зміст і форми опрацювання навчального матеріалу:

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

1. Особливості організації освітнього процесу в закладах дошкільної освіти на засадах інтеграції: від теорії до практики.

2. Формування готовності до інтегрованої освіти у майбутніх педагогів в роботі з дітьми молодшого дошкільного віку.

II. Практична частина.

2. Створення інтелектуальних карт (кластерів) для ознайомлення дітей дошкільного віку з художньою літературою на основі наукових розвідок Н. Гавриш.

3. Модельовання форм роботи педагога з дітьми молодшого дошкільного віку на основі принципу інтеграції за освітньою програмою для дітей від 2 до 7 років «Дитина», 2016 р.

III. Рефлексія.**Рекомендована література****Основна: 1- 4.****Додаткова: 5-6.****Практичне заняття 13.****Методика читання і розповідання дітям творів художньої літератури (2 год.)**

План заняття

Зміст і форми опрацювання навчального матеріалу:

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

1. Зміст і базисні характеристики художньо-мовленнєвої діяльності дітей зазначеного віку в чинних програмах. *Робота в підгрупах з текстами чинних програм в аспекті організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей молодшого дошкільного віку в умовах ЗДО та сім'ї.*

2. Ознайомлення дітей молодшого дошкільного віку з малими фольклорними жанрами.

3. Методика читання і розповідання дітям творів художньої літератури.

II. Практична частина.

4. Імітація фрагментів форм роботи художньо-мовленнєвої діяльності з дітьми молодшого дошкільного віку.

III. Рефлексія.**Рекомендована література****Основна: 1-4.****Додаткова: 1, 6-8.****Практичне заняття 14.****Аналіз художніх творів для дітей молодшого дошкільного віку. Мовленнєві ігри за змістом творів художньої літератури (2 год.)**

План заняття

Зміст і форми опрацювання навчального матеріалу:

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

1. Жанри художньої літератури для малят.

2. Особливості сприймання дітьми раннього віку казок.

3. Завдання і зміст роботи з художньою літературою в групах віку.

*Підгрупова робота.*II. Практична частина.

4. Форми організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей молодшого дошкільного віку. *Тренінгові вправи з апробування різних форм організації мовленнєвої діяльності: індивідуальної, парної, підгрупової, командної, фронтальної.*

5. Аналіз творів художньої літератури для малят (*Робота в парах*).

6. Добір мовленнєвих ігор за змістом художніх творів для малят.

Тренінгові вправи з апробування різних форм організації художньо-

мовленнєвої діяльності: індивідуальної, парної, підгрупової, командної, фронтальної.

III. Рефлексія.

Рекомендована література

Основна: 1-4.

Додаткова: 1, 5-6.

Змістовий модуль 4.

Методика розвитку мовлення дітей п'ятого-шостого років життя в інтегрованому просторі різних видів дитячої діяльності (3 курс 6 семестр)

Лекція 6.

Методика виховання звукової культури мовлення, розвитку словника та формування граматичної правильності мовлення дітей п'ятого – шостого років життя (2 год.)

Основні поняття: фонема, звук, звукова культура мовлення. Завдання виховання звукової культури мовлення у дошкільників.

Система роботи з виховання звукової культури мовлення. Формування правильної звуковимови; розвиток фонематичного слуху, мовного дихання, дикції, сили голосу, інтонації.

Зміст, форми, методи та прийоми роботи з виховання звукової культури мовлення дітей дошкільного віку.

Особливості засвоєння слова в дошкільному віці.

Завдання і зміст словникової роботи з дітьми дошкільного віку.

Принципи словникової роботи. Методи і прийоми словникової роботи з дітьми. Розвиток словника дітей в різних видах діяльності.

Поняття граматичної будови мови. Особливості засвоєння граматичної будови мови дітьми дошкільного віку. Типові граматичні помилки в мовленні дітей. Дитяче словотворення.

Завдання і зміст роботи з формування граматичної правильності мовлення дошкільників.

Зміст та форми, методи і прийоми роботи з формування граматичної правильності мовлення у дітей дошкільного віку.

Ключові поняття теми: звукова культура (компоненти звукової культури мовлення, фонема, звук, завдання виховання звукової культури мовлення, методи, прийоми роботи над звуковою культурою мовлення дошкільника: чистомовки, скоромовки, розповіді зі звуконаслідуванням, артикуляційні вправи, словник, активний, пасивний, безпосередні та опосередковані методи ознайомлення з навколишнім у словниковій роботі, дидактична гра та ін.; граматики, формування граматичної правильності мовлення, граматичні помилки, словотворення, методи і прийоми з формування граматичної правильності мовлення у дітей, граматичні вправи.

Рекомендована література

Основна: 1-5.

Додаткова: 1-8.

Семінарське заняття 6.

Методика розвитку словника та формування граматичної правильності мовлення дітей п'ятого –шостого років життя (2 год.)

План заняття

Зміст та форми опрацювання навчального матеріалу:

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

1. Особливості засвоєння слова в дошкільному віці.
2. Завдання і зміст словникової роботи з дітьми п'ятого-шостого років життя.
3. Методи і прийоми словникової роботи з дітьми п'ятого-шостого років життя.
4. Розвиток словника дітей зазначеного віку в різних видах діяльності.
5. Поняття граматичної будови мови. Особливості засвоєння граматичної будови мови дітьми дошкільного віку. Типові граматичні помилки в мовленні дітей. Дитяче словотворення.
6. Завдання і зміст форми, методи і прийоми роботи з формування граматичної правильності мовлення у дітей п'ятого –шостого років життя.

II. Практична частина.

Вправляння в прийомах, методах формування граматичної правильності мовлення дітей зазначеного віку. *Імітація фрагментів форм роботи з дітьми.*

III. Рефлексія.

Рекомендована література

Базова: 1-4.

Додаткова: 1, 6-8.

Практичне заняття 15.

Система роботи з виховання звукової культури мовлення дітей п'ятого-шостого років життя(2 год.)

План заняття

Зміст та форми опрацювання навчального матеріалу:

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

1. Поняття звукової культури мовлення. Характеристика особливостей звуковимови у дітей п'ятого-шостого років життя. Індивідуальна перевірка звукової культури мовлення у дошкільників. *Заповнення таблиці.*
2. Методи та прийоми виховання звукової культури мовлення у дітей п'ятого-шостого років життя. *Перегляд відеозапису фрагментів діяльності педагога і дітей з подальшим аналізом методів і прийомів.*

II. Практична частина.

3. Застосування методичних прийомів у різних видах мовленнєвої діяльності. Вправляння в прийомах звукоутворення, дихання, дикції, чистоті інтонування, мелодійності. Вправи на розвиток мовленнєвого слуху, дихання.

Моделювання короткочасних проектів з використанням різних видів ігор, художніх творів (віршів, чистомовок) та розповідей із звуконаслідуванням: підгрупова робота.

III. Рефлексія.

Рекомендована література**Основна: 1-5.****Додаткова:, 7-8.****Практичне заняття 16.****Методика розвитку словника та формування граматичної правильності мовлення дітей п'ятого-шостого років життя (2 год.)****План заняття**

Зміст та форми опрацювання навчального матеріалу:

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.1. Особливості, завдання розвитку словника у дітей п'ятого-шостого років життя. *Заповнення таблиці.*

2. Методи та прийоми роботи з розвитку словника у дошкільників.

3. Становлення граматичної будови мовлення у дітей п'ятого-шостого років життя. Характеристика мовленнєвих періодів. Дитяче словотворення. Шляхи формування граматичної правильності мовлення у дітей. Виправлення граматичних помилок дітей п'ятого-шостого років життя. *Заповнення таблиці.*4. Методи та прийоми роботи з формування граматичної правильності мовлення у дітей п'ятого-шостого років життя (*Робота підгрупами*).*Перегляд відеозапису фрагментів мовленнєвої діяльності з подальшим аналізом методів і прийомів.***II. Практична частина.**

5. Вправлення в прийомах формування граматичної правильності мовлення дітей дошкільного віку. Мовленнєві ігри та вправи.

III. Рефлексія.**Рекомендована література****Основна: 1-5.****Додаткова: 1, 7-8.****Лекція 7.****Методика розвитку діалогічного мовлення дітей п'ятого- шостого років життя (2 год.)**

Поняття «діалог», «діалогічне мовлення».

Характеристика діалогічного мовлення дітей п'ятого-шостого років життя.

Методика розвитку зв'язного діалогічного мовлення дітей дошкільного віку.

Завдання розвитку діалогічного мовлення в дошкільному дитинстві.

Методи та прийоми розвитку діалогічного мовлення дітей дошкільного віку.

Бесіда – основний метод розвитку діалогічного мовлення. Значення бесід. Види бесід. Тематика підсумкових бесід. Підготовка вихователя та дітей до бесіди. Структура бесіди. Полілог.

Види запитань вихователя та дитячі запитання. Вимоги до запитань вихователя та відповідей дітей дошкільного віку.

Ключові поняття теми: діалогічне мовлення, метод, бесіда, види запитань, структура, види бесід, етична бесіда, вступна, групова, колективна, художня література, прийом тощо.

Рекомендована література

Основна: 1-4.

Додаткова: 1, 6-8.

Семінарське заняття 7.

Методика розвитку діалогічного мовлення дітей п'ятого-шостого років життя (2 год.)

План заняття

Зміст та форми опрацювання навчального матеріалу:

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

1. Становлення діалогічного мовлення у дітей п'ятого-шостого років життя. Аналіз чинних програм. *Заповнення таблиці.*

2. Методи та прийоми роботи з розвитку діалогічного мовлення у дітей п'ятого-шостого років життя.

3. Методика проведення бесід в різних видах діяльності. Навчання дошкільників міркування. Запитання. Характеристика запитань та вимоги до них (*Робота в парах і підгрупах*).

II. Практична частина.

4. *Імітація фрагментів розмов і бесід в різних видах діяльності з дітьми зазначеного віку; елементи тренінгу; творчі завдання; опрацювання конспектів занять.*

III. Рефлексія.

Рекомендована література

Основна: 1-4.

Додаткова: 1, 6-8.

Практичне заняття 17.

Методика проведення етичних бесід за змістом творів художньої літератури з дітьми дошкільного віку (2 год.)

План заняття

Зміст і форми опрацювання навчального матеріалу:

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

1. Умови індивідуалізації в художньо-мовленнєвій, ігровій діяльності дітей дошкільного віку. *Робота в підгрупах за словниками (термінологічні завдання), з текстами чинних програм та БКДО в аспекті організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей в умовах ЗДО і сім'ї.*

2. Етична бесіда, її типи, структура, тематика. *Тренінгові вправи з апробування різних форм організації мовленнєвої діяльності: індивідуальної, парної, підгрупової, командної, фронтальної.*

II. Практична частина.

3. Добір літературних творів для проведення етичних бесід з дітьми дошкільного віку (*підгрупова, командна, фронтальна робота*).

III. Рефлексія.*Рекомендована література**Основна: 1-4.**Додаткова: 1, 6-8.***Лекція 8.****Методика розвитку монологічного мовлення дітей п'ятого-шостого років життя. Різні типи дитячих розповідей на основі сприймання, по пам'яті, за уявою (2 год.)**

Поняття «монолог», «монологічне мовлення», «усвідомлення мовлення».

Особливості, зміст і завдання розвитку мовлення дітей старшого дошкільного віку. Форми роботи з розвитку мовлення дітей старшої групи ЗДО. Методи та прийоми роботи з розвитку мовлення дітей старшого дошкільного віку.

Завдання розвитку монологічного мовлення дітей п'ятого-шостого років життя.

Методи та прийоми навчання дітей зазначеного віку монологічного мовлення.

Різні типи дитячих розповідей на основі сприймання, по пам'яті, за уявою.

Переказ літературних творів. Значення переказу.

Вимоги до літературних творів для переказу дітьми старшого дошкільного віку, їх підбір для дітей різних вікових груп. Способи організації переказу. Особливості навчання переказу дітей зазначеного віку.

Ключові поняття теми: монологічне мовлення, дитячі розповіді, переказ, види переказу: за запитаннями, спільний, відображений, переказ за частинами, за ролями, за власними малюнками, з елементами драматизації, від першої особи, з елементами навчання творчого переказу; прийоми навчання переказу, структура мовленнєвого заняття з навчання переказу літературних творів тощо.*Рекомендована література**Базова: 1-4.**Додаткова: 1-8.***Семінарське заняття 8.****Методика розвитку монологічного мовлення дітей п'ятого-шостого років життя. Різні типи дитячих розповідей (2 год.)**

План заняття

Зміст та форми опрацювання навчального матеріалу:

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.1. Становлення монологічного мовлення дітей п'ятого-шостого років життя. *Заповнення таблиці.*

3. Різні типи дитячих розповідей: на основі сприймання, по пам'яті, за уявою.

4. Методика навчання розповіді за картиною.

II. Практична частина.

5. Складання сюжетних історій з пам'яті: з колективного досвіду «Як ми...»; з індивідуального досвіду «Моя улюблена іграшка» для дітей п'ятого року життя.

4. Мовленнєві ігри з дітьми за змістом літературних творів (*моделювання фрагментів ігор*).

III. Рефлексія.

Рекомендована література

Основна: 1-5.

Додаткова: 1-8.

Практичне 18.

Переказування літературних творів дітьми старшого дошкільного віку.

Аналіз літературних творів для дошкільників (2 год.)

Зміст і форми опрацювання навчального матеріалу:

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

1. Залучення дітей старшого дошкільного віку до переказу літературних творів.

2. Вимоги до творів для переказу літературних творів дітьми старшого дошкільного віку.

3. Методи та прийоми ознайомлення дітей з художньою літературою.
Заповнення таблиці.

II. Практична частина.

4. Аналіз літературних творів для старших дошкільників. Вправлення в організації художньо-педагогічних спілкувань педагога з дітьми за творами письменників дитячої літератури (Іван Малкович, Сашко Лірник, Сашко Дерманський, Василь Федієнко, Ганна Беленька, Наталя Чуб та ін.).

Тренінгові вправи з вправлення у різних способах переказування літературних творів дітьми старшого дошкільного віку.

III. Рефлексія.

Рекомендована література

Основна: 1-4.

Додаткова: 1-8.

Практичне 19.

Особливості театральнo-мовленнєвої діяльності з дітьми дошкільного віку в закладі дошкільної освіти (2 год.)

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

1. Театралізована діяльність дітей дошкільного віку: аматорство чи професіоналізм?

2. Ігри-драматизації та інсценізації за змістом літературних творів з дітьми п'яти-шести років.

II. Практична частина.

Вправлення у методах та прийомах використання різних видів театру, ігор-драматизацій та інсценізацій.

III. Рефлексія.

Рекомендована література

Основна: 1-5.

Додаткова: 1-9

6 Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студентів	Макс. к-сть бал. за семестр	Мод.1		Мод.2		Мод. 3		Мод.4.	
		Кількість одиниць	Макс.к-сть балів	Кількість одиниць	Макс. к-сть балів	Кількість одиниць	Макс.к-сть балів	Кількість одиниць	Макс.к-сть балів
Відвідування лекцій	1	1	1	2	2	2	2	3	3
Відвідування семінарських занять	1	2	2	1	1	2	2	3	3
Відвідування практичних занять		4	4	4	4	6	6	5	5
Робота на семінарському занятті	10	2	20	1	10	2	20	3	30
Робота на практичному занятті	10	4	40	4	40	6	60	5	50
Відвідування лабораторних занять	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5	1	5	1	5	1	5
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25	2	50
Виконання ІНДЗ	0	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом		-	97	-	87	-	120	-	146
Максимальна кількість балів: 450									
Розрахунок коефіцієнта: $450 : 60 = 7,5$									

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

№	Завдання самостійної роботи За змістовими модулями	Критерії оцінювання		Бали
ЗМ 1.	На основі опрацювання підручників, енциклопедій, словників, навчальних і методичних посібників у запропонованій літературі та	своєчасність виконання завдання,	1	5
		повний обсяг виконання завдання	1	
		якість виконання	1	
		креативний підхід	1	

	періодичних виданнях зробити тлумачний словничок основних понять (не менше 50 найменувань).	ініціативність	1	
ЗМ 2.	Виготовлення дидактичного посібника для роботи з дітьми дошкільного віку (тема і вікова група за вибором студента). Орієнтовні теми: «Іграшки», «Меблі», «Посуд», «Одяг і взуття», «Ми різні, але ми рідні», «Моя рідна Україна», «Скоро вже піду до школи» тощо.	самостійність у розробці посібника на обрану тему не менше 10 сторінок	1	5
		відповідність теми та змісту (для дітей і дорослих) програмовим вимогам, віковим та індивідуальним особливостям дітей	1	
		наявність у посібнику творів художньої літератури різних жанрів + ілюстрації	1	
		наявність у посібнику ігор та вправ (не менше 4-5)	1	
		естетичне оформлення посібника	1	
ЗМ 3.	Скласти презентацію до обраної теми (7-9 слайдів) дисципліни та скласти до неї кросворд з 10 понять.	своєчасність виконання завдання	1	5
		естетичне оформлення	1	
		повний обсяг виконання завдання	1	
		якість виконання (наявність теми, змісту, фото чи ілюстрацій посилання на використані джерела)	1	
		кількість слайдів не перевищує 7-8	1	
ЗМ 4.	Дібрати 2 діагностичні методики. З них: 1 для дослідження мовленнєвих умінь дітей молодшого дошкільного віку (продіагностувати 2 дітей: хлопчика і дівчинку) і 1 для дослідження мовленнєвих умінь дітей старшого дошкільного віку (продіагностувати 2 дітей: хлопчика і дівчинку) та обробити результати.	своєчасність виконання завдання	1	5
		Відповідність дібраних методик меті дослідження	1	
		наявність протоколів дослідження	2	
		Обґрунтованість висновків	1	
	Максимальна кількість балів			20

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Формою проведення модульного контролю передбачено комбіновану форму його проведення, що включає два блоки:

1. Виконання тестових завдань у кількості 15 штук. Розроблено 4 варіанти тестових завдань. Правильна відповідь студентом за кожне завдання тесту

оцінюється у 1 бал. Максимальна кількість балів за правильні відповіді завдань тестів – **15 балів**.

2. Вирішення проблемно-пошукового завдання оцінюється у **10 балів** (див. таблицю).

МКР = 25 балів (3 них: 15 балів за тестові завдання і 10 балів за вирішення проблемно-пошукового завдання)

№	Модульна контрольна робота	Критерії оцінювання проблемно-пошукового завдання		Бали
	1-ше практичне завдання(пошук необхідної інформації в психолого-педагогічних дослідженнях, методичній літературі (в паперових носіях та в інтернеті))	своєчасність виконання завдання, повний обсяг виконання завдання	1	2
		якість виконання, креативний підхід, ініціативність	1	
1.	2-ге практичне завдання(запис фрагменту форми навчання з розвитку зв'язного мовлення дітей дошкільного віку в художньо-мовленнєвій діяльності)			2
2.	3-тє практичне завдання (технічне оформлення тексту і наочних матеріалів (за необхідності) відповідно до вимог)			2
3.	4-тє практичне завдання (аналіз та редагування пропонованого тексту (фрагментів різних видів дитячої діяльності з пріоритетом мовленнєво-ігрової, художньо-мовленнєвої діяльності дошкільників)			2
4.	5-тє практичне завдання (естетичне оформлення виконаних завдань та збереження необхідної інформації для роботи з дітьми)			2
Максимальна кількість балів				10

Приклади тестових завдань модульного контролю:

1. Чи правильним є твердження, що метою дошкільної лінгводидактики є розвиток мовної особистості?

- А – так;
- Б – ні.

2. Визначте правильну відповідь: ефективним методом виховання звукової культури мовлення є:

- А) спостереження;
- Б) розмова;
- В) розповідь із звуконаслідуванням.

6.4. **Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання**

У кінці шостого семестру проводиться *іспит*.

Формою проведення семестрового контролю (екзамену) передбачено тест:

1 .Виконання тестових завдань у кількості 40 штук. Розроблено 50 варіантів тестових завдань. Правильна відповідь студентом за кожне завдання тесту оцінюється у 1 бал. Максимальна кількість балів за правильні відповіді завдань тестів – 40 балів.

Приклади завдань тесту різної складності:

1. Визначте одну правильну відповідь: бесіда переважно відбувається у формі:
 - А) опису подій;
 - Б) розмірковувань;
 - В) запитань і відповідей.
2. Визначте три правильних відповідей: із пропонованих методів виберіть ті, що сприяють розвитку діалогічного мовлення дітей:
 - А)розглядання предметів
 - Б) дидактичні ігри
 - В)дидактична розповідь
 - Г) розмови вихователя з дітьми
 - Д) бесіди
3. Доберіть до кожної групи завдань мовленнєвої роботи відповідні складові.

А) Виховання звукової культури мовлення.	1.Розвиток артикуляційного апарату, розвиток дихання й слуху; виховання виразності мовлення
Б) Розвиток словника	2.Засвоєння соціально прийнятих значень слів; активізація словникового запасу
В) Формуванняграматичноїбудовимовлення	3.Навчання способам словозміни та словотворення; складання речень різної синтаксичної конструкції

15.Співвіднесіть завдання роботи з розвитку зв'язного мовлення з їх змістом.

А) Оволодіння діалогічним мовленням	1.Спонукаати до словесної творчості
Б) Оволодіння монологічним мовленням	2.Доречно відповідати на різні види запитань, звертатися із запитаннями
В) Освоєння різних способів спілкування	3.Виражати свої думки, наміри, бажання

6.5. **Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю**

-

6.6. **Шкала відповідності оцінок**

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	100-90
Дуже добре	82-89
Добре	75-81
Задовільно	69-74
Достатньо	60-68
Незадовільно	0-59

7. Навчально-методична карта дисципліни

3 курс 5 семестр													
Модулі	Змістовий модуль I						Змістовий модуль II						
Назва модуля	Методологічні засади, історія становлення та розвитку дошкільної лінгводидактики. Завдання, зміст, засоби, форми, методи та прийоми розвитку мовлення дітей раннього і дошкільного віку						Методика організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей						
Кількість балів за модуль	97						87						
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
Лекції	1						2		3				
Теми лекцій	Теоретико-методичні засади дошкільної лінгводидактики. Ключові поняття						Сутність і характеристика художньо-мовленнєвої діяльності. Функції художньої літератури. Прояви мовленнєвої творчості		Форми організації художньо-мовленнєвої діяльності. Завдання, методи і прийоми роботи з худ. літ.				
Теми семінарів та практичних занять	Історичний огляд становлення та розвитку дошк. лінгводидактики	Завдання, зміст, форми, методи і прийоми розвитку мовлення дітей	БКДО про виховання мовної особистості. мовлення дітей у чинних програмах	Закономірності, принципи, завдання, зміст роботи з розвитку мовлення дітей	Форми, методи і прийоми розвитку мовлення дітей	Індивідуальні особливості дітей дошкільного віку в мовленнєвій діяльності	Форми організації ХМД.	Методика роботи з казкою	Методика роботи з поетичними творами в ЗДО	Аналіз літературних творів для дітей	Методика ознайомлення дітей з малими фолькл. жанрами, роботи з казкою	Аналіз літературних творів для дітей	
Самостійна робота	1 бал	1 бал	1 бал		1 бал	1 бал	3 бал		3 бал		3 бал	3 бал	3 бали
Види пот.к.	Модульна контрольна робота 1 (25 балів)						Модульна контрольна робота 2 (25 балів)						

3 курс 6 семестр														
Модулі	Змістовий модуль III							Змістовий модуль IV						
Назва модуля	Методика розвитку мовлення дітей раннього і молодшого дошкільного віку в інтегрованому просторі різних видів дитячої діяльності							Методика розвитку мовлення дітей п'ятого-шостого років життя в інтегрованому просторі різних видів дитячої діяльності						
Кількість балів	120							146						
	13	14	15	16	17	18	19	19	20	21	22	23	24	
Лекції	4	5						6	7	8				

Теми лекцій	Становлення мовлення дітей від народження до 3 років життя	Характеристика мовлення і методика розвитку мовлення дітей молодшого дошкільного віку					Характеристика мовлення дітей 5-6 з методикою	Методика розвитку діалогіч. мовлення дітей м.д.в.	Методика розвитку монологіч. м.д.					
Теми семінарів і практичних занять	Характеристика мовлення і методика розвитку мовлення дітей молодшого	Реалізація принципу інтеграції в методиці розвитку мовлення дітей		Методика розвитку мовлення дітей 2 років життя	Використання іграшки, картинки та творів худліт. в роботі з дітьми 3 років життя	Аналіз художніх творів для малят. Мовленнєві ігри за змістом літо творів	Методика розвитку слівн. формування граматично-правильного мовлення дітей	Методика розвитку діалогічного мовлення дітей молодшого дошкільного віку	Методика розвитку монолог. мовлення дітей	Методика розвитку слівн. формування граматично-правильного мовлен.	Методика розвитку зв'язного мовлення дітей молодшого дошкільного віку	Методика проведення етичних бесід за змістом творів художньої літератури з дітьми дошкільного віку Читання і розповідання д.л..	Переказування літературних творів дітьми старшого д.в.дошкільного віку. Аналіз літературних творів для дошкільників	Особливості театральнo-мовленнєвої діяльності з дітьми дошкільного віку в закладі дошкільної освіти
С.р.	1 бал	1 бал	1 бал	1 бал	1 бал	1 бал	1 бал	1 бал	1 бал	1 бал	1 бал	1 бал	1 бал	1 бал
Види пот.кон	Модульна контрольна робота 3 (25 балів)						Модульна контрольна робота 4-5(50 балів)							
Види пот.к.	Максимальна кількість балів: 460. Розрахунок коефіцієнта: $450 : 60 = 7,5$						Іспит							

8. Рекомендовані джерела

Основна (базова) література:

1. Богуш А.М. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і методика навчання дітей рідної мови: Підручник / А.М. Богуш, Н.В. Гавриш. – К.: Видавничий дім «Слово», 2013(2015). – 704 с.

2. Богуш А. Методика організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей у дошкільних навчальних закладах. Підручник для студентів вищих навчальних закладів факультетів дошкільної освіти / А. Богуш, Н. Гавриш, Т. Котик. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2006. – 304 с.

3. Дитина: Освітня програма розвитку дітей від двох до семи років / наук. кер. проекту: О.В. Огнев'юк, авт.кол.: Г.В. Беленька, О.Л. Богініч [та ін.]. ; наук. ред. : Г.В. Беленька, М.А. Мшовець ; Мін. осв. і наук. України, Київ. у-нт ім. Б. Грінченка. – К.: Київ, у-н-т ім. Б. Грінченка, 2016. – 304 с.

4. Методичні рекомендації до Освітньої програми для дітей від 2 до 7 років «Дитина» / наук. кер. проекту В.О.Огнев'юк ; наук. ред. Г.В. Беленька ; авт. кол.: Г.В. Беленька, О.Л. Богініч, В.М. Вертугіна та ін. – К.: Київ, ун-т ім. Б. Грінченка, 2016. – 352 с.

5. Товкач І.Є Слово. Речення. Звуки: методичний посібник : у 2 ч. Ч.1 / І.Є. Товкач. – Х. : В-во «Ранок». – 2015. – 176 с. – (Серія «Віконечко у світграмоти»).

Додаткова література:

1. Богданець-Білоskalенко Н.І. У барвистому віночку. Хрестоматія. Навчальний посібник для розвитку дітей дошкільного віку у дошкільному навчальному закладі / Упор. Н.І. Богданець-Білоskalенко. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2012. – 728 с.

2. Ігрова діяльність у дошкільній освіті п'ятирічних дітей (педагогічний супровід до програми «Дитина») : навч.-метод. посіб. / Г. В. Беленька, В. М. Вертугіна, Ю. О. Волинець та ін.; за заг. ред. Н. В. Кудикіної. – К.: Київ, ун-т ім. Б. Грінченка, 2013. – С. 75-118. Товкач І. Є. Дидактичні ігри мовленнєвого змісту / А. В. Пасічник, І. Є Товкач //

3. Калмикова Л.О. Перспективність і наступність у навчанні мови й розвитку мовлення дітей дошкільного і молодшого шкільного віку: психолінгвістичний і лінгвометодичний виміри : навч. метод. пос. / Л.О. Калмикова. – Київ : Видавничий Дім «Слово», 2017. – 448 с.

4. Половіна О.А. Педагогічний супровід образотворчої діяльності дітей: розширюємо можливості, збагачуємо досвід / Половіна О.А. // Вихователь-методист дошкільного закладу. – № 9 – 2016. – С. 45-50.

5. Товкач І. Як розвивати мовлення наймолодших / Ірина Товкач // Палітра педагога. – 2016.- № 4. – С. 3-6.

6. Товкач І. Художньо-мовленнєва діяльність дітей : організаційні аспекти / І. Товкач // Палітра педагога. – 2018. - № 2. – С. 3 -7.

7. Товкач І.Є. Транспорт: навч. посіб. для дітей ст. дошк. віку / І.Є. Товкач. – К. : В-во «Грамота». – 2018. – 87 с. – (Серія «Розглядай та пізнавай»).

8. Товкач І.Є. Рослини: квіти та трави. : навч. посіб. для дітей ст. дошк. віку / І.Є. Товкач. – К. : В-во «Грамота». – 2019. – 80 с. – (Серія «Розглядай та пізнавай»).